

Nici egoism, nici conformism

E musai să iubești libertatea de expresie ca să o poți apăra. Înainte de toate, cred, trebuie, însă, să știi dacă are limite și, dacă da, care sunt acestea. O altă problemă ar fi ce fac cu această libertate? Ce răspunderi îmi impune acest drept? Cu toate reglementările ce vorbesc despre inevitabile și necesare hotare ale scumpei noastre libertăți, există totuși două tabere distincte, fiecare privind fenomenul din perspective diferite ori deziderate etice și estetice tranșant antinomice. Prima tabără idolatrizează libertatea de expresie, exersând, pur și simplu, ne-limitarea ei. „Anithing goes”! Sunt admise impertinența demolatoare, angajarea „trandy”, kitschul agresiv, derizoriul putred, pornografia scabroasă, altfel spus, compromiterea unor valori impuse anevoie și păstrate cu grele sacrificii în conștiința publicului, uitându-se că „une extrêm liberté tue la liberté”. Cealaltă grupare, dimpotrivă, își arogă competențe în a restrânge libertatea de expresie în numele bunului-gust, al buneicuvințe și, mai ales, al bunului-simț. Dar mai există oare azi în artă „ce se cade” și „ce nu se cade a fi făcut”? Este permis să întreprindem în zona esteticului sau a eticului orice, oriunde și oricând? Iată două întrebări la care, dacă am putea răspunde, am elucida, printre altele, și tragedia de la „Charlie Hebdo”. Misiune cât se poate de dificilă și delicată, deoarece libertatea de expresie se joacă îndeobște între îngăduința spiritului vremii și onestitatea profesională a artistului. Bunăoară, în Modernism, îngăduința a fost intens maximizată, iar deontologia cras alterată; de aici cacofoniile estetice din pictură, muzică, literatură, în timp ce în Clasicism gradul de onestitate era foarte crescut, iar asentimentul față de schimbare era mult atenuat, consecința fiind absența derapajelor stilistice. Mai trebuie să admitem că libertatea estetică este una și libertatea etică – alta. Prima rezidă în echilibru, cea de a doua, în echitate. În primul caz e un mijloc, în al doilea, un scop. Evident este și faptul că nu există libertate de expresie în dezordine sau în ignoranță. Apoi, acest fel de libertate e mai puțin un drept și mai mult o obligație. O conștiință cât mai curată. Căci nu seamănă cu o firmă ce se citește la colțul străzii, ci reprezintă o forță vie, pe care o simți în tine. Mai mult decât atât, este garanția integrității tale etico-estetice și imperativul unei reflecții constante. Oricum, nu este un bun pe care să-l capeți ori să-l aperi, jucându-te cu el: ludicul nu are ce căuta aici. Așa cum libertatea nu se confundă cu îngăduința de a te abate de la ordine, nici ordinea nu se cabrează pe absența libertății. În artă, neatârnarea ține de opțiunea pentru un anume profil estetic. Prin urmare, nu poți vorbi de libertatea expresiei dacă nu există varii drumuri între care să poți alege. Aparent paradoxal, dar odată cu apariția constrângerii la un anumit drum, crește și coeficientul de libertate pe care ți-l asumi. De aici necesitatea de a putea face orice asupra ta, nu însă și asupra altora, ceea ce se traduce prin solidaritate în diversitate: nici egoism, nici conformism. Ce te faci însă cu Schönberg ori Cage? Serialismul primului ar putea primi semnificația parabolei banilor,

conform căreia nu ajunge să fii bogat pentru a ști să-i cheltui; ar fi prea ușor și, pe undeva, nedrept; trebuie să ai și ceea ce nu se cumpără – imaginație; altfel mori pe aurul tău, fără să fi profitat de el; ca un sărac; or, Schönberg n-a fost deloc sărac. Cât despre aleatorismul celui de-al doilea, el poate fi conotat cu zicala despre muribunzii care cred în viață așa cum ocașii cred în libertate. În sfârșit, libertatea gândirii nu e același lucru cu libertatea inimii. Pe una – rațiunea – o poți cultiva; cealaltă – simțirea – te cultivă ea pe tine. Important e ca nici una, nici alta să nu fie puse a face „rating”.

Liviu DANCEANU

DIN SUMAR

Concursul Internațional “GeorgeEnescu” ..2-17

Secțiunea vioară.....3-5

Secțiunea pian.....6-8

Secțiunea violoncel.....9-12

Secțiunea compoziție.....13-15

Dialog cu Leo Hussain (II).....18-19

Turneu - Vioara lui Enescu 2016.....20-21

Interviu cu Ștefan Angi.....24-25

Festivalul “RadiRo”.....26-33

Despărțiri.....33-36

FIFE 2016 la Zlatna.....38-39

Recenzii.....40-41

“FROZEN - Regatul înghețat”42-43

De la Black la Heavy.....44-45